

Λύσεις στις ασκήσεις του Τετραδίου Εργασιών

Τετράδιο Εργασιών σελ. 52

1. Υπάρχει σήμερα διαφορά ανάμεσα στην ομιλούμενη ελληνική γλώσσα και στη γραπτή των υπηρεσιών του κράτους; Διαβάστε στην τάξη κάποιο οδηγητικό κείμενο του ΥΠΕΠΘ ή άλλης υπηρεσίας και συζητήστε το θέμα.

Σήμερα, ανάμεσα στην ομιλούμενη ελληνική γλώσσα και στη γραπτή των υπηρεσιών του κράτους, υπάρχουν ελάχιστες διαφορές. Οι διαφορές αυτές εντοπίζονται κυρίως στο λεξιλόγιο και στο ύφος των κειμένων, καθώς στη γραπτή γλώσσα ο λόγος μας είναι πιο προσεγμένος και επίσημος και ίσως γίνεται χρήση ειδικού λεξιλογίου, όταν απευθύνεται σε ειδική μερίδα ανθρώπων. Παρ' όλα αυτά, δεν είναι δυσνόητη για τους απλούς πολίτες όπως συνέβαινε με τη γλώσσα που χρησιμοποιούσαν οι μορφωμένοι στο Βυζάντιο και οι κρατικοί υπάλληλοι.

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

2. Διαβάστε στο παρακάτω βυζαντινό κείμενο τις συμβουλές προς τους αμπελουργούς και προσπαθήστε να καταλάβετε το νόημά τους. Επισημάνετε τις λέξεις που υπάρχουν στο κείμενο και είναι ίδιες με τις σημερινές και υπογραμμίστε όσες δεν έχετε ξανακούσει ή συναντήσει.

Η των αμπέλων φύτευσις

«Διάφοροι μὲν εἰσὶν οἱ καιροὶ τῆς τῶν αμπέλων φυτεύσεως. Τινὲς μὲν μετὰ τὸν τρυγητὸν φυτεύουσιν, ὅταν τὰ φύλλα τῶν αμπέλων ἀπορρῦη, τινὲς δὲ τοῦ ἔαρος (τῆς ἀνοιξῆς) ἀρχομένου. Σὺ δὲ τῷ Φθινοπώρῳ φύτευε πάσαν φυτείαν ἐν τοῖς μὴ ἀρδευομένοις τόποις, μάλιστα δὲ τὴν ἀμπελον. Φυτευτέον δὲ σοὶ τὰ κλήματα μῆτε ἐκ νεοφύτων αμπέλων, μῆτε ἐκ γεγηρακυῶν, ἀλλὰ ἐκ τῶν αἰμαιστάτων καὶ πολυοφθάλμων».

Μιχαὴλ Ψελλός, *Περὶ γεωργικῶν* (10ος αἰώνας)

Το παραπάνω κείμενο περιέχει συμβουλές προς τους γεωργούς για το πότε είναι η καταλληλότερη εποχή να φυτεύονται τα αμπέλια. Διαβάζοντάς το συναντάμε αρκετές λέξεις που χρησιμοποιούμε και σήμερα όπως *διάφοροι, καιροί, αμπέλων, φύλλα, Φθινοπώρῳ, φυτεῖαν, μάλιστα* κ.α. αλλά και κάποιες που δεν έχουμε συναντήσει ποτέ ξανά όπως *πολυοφθάλμων, εἰσὶν, ἀπορρῦη, γεγηρακυῶν*.

3. Παρατηρήστε την εικόνα 1 και διαβάστε τον ψαλμό-πηγή 1.α (6ος αιώνας). Διαβάστε ακόμη το βιογραφικό κείμενο-πηγή 3 του Πτωχοπρόδρομου για την εκπαίδευσή του (12ος αιώνας) και απαντήστε:

- ✓ Ποιο από τα δύο κείμενα σας είναι περισσότερο κατανοητό;
- ✓ Είναι φανερό στη γλώσσα τους η διαφορά των έξι αιώνων, που υπάρχει ανάμεσα στον χρόνο γραφής τους;
- ✓ Υπάρχουν σ' αυτά λέξεις ή φράσεις που χρησιμοποιούμε και σήμερα;

Πιο κατανοητό από τα δύο κείμενα είναι το κείμενο - πηγή 3 του Πτωχοπρόδρομου. Σε αυτό η γλώσσα είναι πιο απλή και κατανοητή, υπάρχουν περισσότερες λέξεις που χρησιμοποιούμε μέχρι σήμερα και είναι φανερό ότι έχει γραφτεί μεταγενέστερα από τον ψαλμό - πηγή 1.

Οι λέξεις που χρησιμοποιούμε και σήμερα από τις δύο πηγές είναι οι εξής:

πηγή 1: σήμερον, Παρθένος, γη, σπήλαιον, άγγελοι, νέον, αιώνων, Θεός, ποιμένων, μετά.

πηγή 3: έλεγε, παιδί, βλέπεις, τώρα, τεχνίτης, επιθυμώ, δακρύων, γράμματα, Χριστέ, όπου, θέλει κ.α.

4. Το παρακάτω κείμενο-πηγή είναι γραμμένο σε ΜΕΓΑΛΟΓΡΑΜΜΑΤΗ και μικρογράμματα γραφή. Εκτιμήστε τις δυσκολίες καθενός είδους γραφής και διατυπώστε τη δική σας προτίμηση γι' αυτά.

ΟΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΟΙΚΟΔΟΜΩΝ

«ΟΣΟΙ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΧΤΙΖΟΥΝ ΤΟΙΧΟΥΣ ΚΑΙ ΚΑΜΑΡΕΣ, ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΧΟΥΝ ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΚΑΙ ΝΑ ΠΡΟΣΕΧΟΥΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΟΥΣ. ΤΑ ΘΕΜΕΛΙΑ ΝΑ ΜΗ ΠΙΝΟΥΝ ΣΑΘΡΑ ΚΑΙ ΤΑ ΚΤΙΣΜΑΤΑ ΛΟΞΑ ΚΑΙ ΑΝΙΣΑ. ΔΙΟΤΙ ΕΑΝ ΑΥΤΑ ΓΚΡΕΜΙΣΤΟΥΝ ΠΡΙΝ ΠΕΡΑΣΟΥΝ ΔΕΚΑ ΧΡΟΝΙΑ, ΧΩΡΙΣ ΘΕΟΜΗΝΙΑ, Ο ΤΕΧΝΙΤΗΣ ΥΠΟΧΡΕΟΥΤΑΙ ΝΑ ΤΑ ΞΑΝΑΧΤΙΣΕΙ ΜΕ ΔΙΚΕΣ ΤΟΥ ΔΑΠΑΝΕΣ».

Οι υποχρεώσεις των οικοδόμων

«Όσοι εργαζόμενοι χτίζουν τοίχους και καμάρες, πρέπει να έχουν εμπειρία και να προσέχουν για την ασφάλειά τους. Τα θεμέλια να μη γίνουν σαθρά και τα κτίσματα λοξά και άνισα. Διότι εάν αυτά γκρεμιστούν πριν περάσουν δέκα χρόνια, χωρίς θεομηνία, ο τεχνίτης υποχρεούται να τα ξαναχτίσει με δικές του δαπάνες».

Επαρχιακό βιβλίο, XXII.4

Η μικρογράμματα γραφή έχει πλεονεκτήματα σε σχέση με τη μεγαλογράμματα και είναι πιο εύκολη η χρήση της, καθώς κερδίζουμε χρόνο στο γράψιμο και χώρο. Το αρνητικό της μικρογράμματος γραφής είναι πως πρέπει να χρησιμοποιούμε τόνους.